

Kestävyyspaneelin

Toimintaraportti

2021

Sisältö

1 Johdanto	2
2 Paneelin toiminta-ajatus	2
3 Paneelin toiminta	3
3.1 Kansallisen kestävän kehityksen prosessien tuki	3
3.1.1 Kestävän kehityksen toimikunnan työn tuki	3
3.1.2 Lausunnot	5
3.1.3 Muu politiikkavaikuttaminen	6
3.2 Paneelin sisällöllinen työ	6
3.2.1 Jatkoa Kuusi polkua kestävyteen -julkaisulle.....	6
3.2.2 Murrostopajat.....	7
3.2.3 Kuudella polulla kestävyteen -hanke.....	7
3.2.4 From Efficiency to Resilience -artikkeli.....	8
3.4 Paneelin kokoukset.....	8
3.5 Sidosryhmäyhteistyö	9
3.5.1 Kansallinen yhteistyö.....	9
3.5.2 Kansainvälinen yhteistyö	9
3.6 Tapahtumien järjestäminen	10
3.6.1 Sustainability Science Days.....	10
3.6.2 SuomiAreena: Miten kestävydestä puhutaan mediassa?	10
3.6.3 Jyväskylän kesä: Suuri Tiedepaneeli ja Mitä on Kestävä Talous -keskustelut	11
4 Viestintä.....	11
4.1 Viestinnän kanavat	11
4.2 Tuotokset.....	12
5 Resurssit.....	13
6 Yhteenveto paneelin toiminnasta ja sen vaikuttavuudesta	13
Liite 1. Panelistien kestävään kehitykseen liittyviä esityksiä.....	14
Esiintymiset	14
Haastattelut	15

1 Johdanto

Tässä raportissa esitellään Suomen kestävän kehityksen asiantuntijapaneelin (Kestävyyspaneeeli) toimintaa vuonna 2021. Raportti kuvailee paneelin työn eri muotoja, sisältöä ja saavutuksia sekä paneelin käytettävissä olleet resursseja ja niiden käyttöä. Lopuksi arvioidaan, mitkä ovat olleet paneelin keskeisimmät saavutukset ja onnistumiset sekä sitä missä olisi kehitettävää tulevaisuutta ajatellen.

2 Paneelin toiminta-ajatus

Paneelin toimintaa määrittävät yhteistyösopimukseen kirjatut tehtävät. Sopimuksessa määritellään, että näissä tehtävissä korostuvat:

- * toiminnan painopisteet, jotka määräytyvät Agenda 2030:n perusteella
- * tieteellinen tieto, jonka pohjalta käydään yhteiskunnallinen keskustelua
- * integroiva ote
- * kansallinen ja globaali näkökulma
- * toiminnan tarkoitus on tukea, haastaa ja arvioida kestävän kehityksen politiikan toimeenpanoa
- * tavoite seurata ja tuottaa sisältöä politiikkaprosesseihin, ml. hallituksen tulevaisuustyöhön
- * tavoite seurata ja ottaa kantaa indikaattorityöhön,
- * toimia vuorovaikutuksessa valtioneuvostonkanslian kestävän kehityksen koordinaatioverkoston, tulevaisuusvaliokunnan ja kestävän kehityksen toimikunnan kanssa.

Paneelin kokoonpano 2019–2021

Puheenjohtaja:

prof. Eeva Furman, Suomen ympäristökeskus, ympäristöpolitiikka, kestävyysmurros

Jäsenet:

- prof. Lassi Linnanen, Lappeenrantaan-Lahden teknillinen yliopisto, systeemijärjestelmä, ympäristötalous
- dos. Katriina Siivonen, Turun yliopisto, tulevaisuudentutkimus, kulttuurinen kestävyys
- prof. Arto O. Salonen, Itä-Suomen yliopisto, ekososiaalinen sivistys ja transformaatio
- prof. Mikko Mönkkönen, Jyväskylän yliopisto, ekologia ja luonnonvarojen käytön kestävyys
- prof. Jouni Jaakkola, Oulun yliopisto, terveys ja hyvinvointi
- prof. Juho Saari, Tampereen yliopisto, sosiaali- ja terveystieteet
- prof. Anne Tolvanen, Luonnonvarakeskus, metsien käyttö ja ilmastomuutoksen hillintä
- prof. Tuuli Toivonen, Helsingin yliopisto, kaupunkimaantiede
- prof. Minna Halme, Aalto yliopisto, kestävä talous ja liiketoiminta

Paneelin puheenjohtajana on vuoden aikana toiminut professori Eeva Furman (SYKE) ja varapuheenjohtajina Katriina Siivonen ja Lassi Linnanen. Paneelin pääkoordinaattorina on vuonna 2021 toiminut tutkimuskoordinaattori Eeva-Lotta Apajalahti (HELSUS). Koordinaatitiimissä ovat työskennelleet lisäksi johtava tutkija Jari Lyytimäki (SYKE) ja tutkimuspäällikkö Katriina Soini. Työssä on vuoden aikana avustanut HELSUSin tutkimusavustaja Linda Lammensalo sekä alkuvuodesta 2021 Luken harjoittelija Milla Tengström. Lisäksi koordinaatitiimin työtä ovat tukeneet isäntäorganisaatioiden viestinnät. Luken viestinnän yhteyshenkilönä on toiminut erikoisasiantuntija Ulla Ramstadius ja SYKEN Kirsi Norros. Paneelin KeMuTarinat-hankkeen myötä paneelin tukena ovat toimineet Juuli Närhi ja Erkki Mervaala SYKEstä.

Kestävyyspaneelin toiminta-ajatus:

Me Kestävyyspaneelin tieteenekijät viemme Suomea kohti kestävän kehityksen mukaista toimintaa.

Tuomme tieteen näkökulmia ja eettisiä pohdintoja päätöksentekoon. Nostamme julkiseen keskusteluun kiperiä, mutta kestävän kehityksen kannalta kriittisen tärkeitä kysymyksiä.

Tavoittemme on edistää sellaista yhteiskunnallista muutosta, joka ottaa huomioon sekä ympäristön että ihmisen hyvinvoinnin. Tunnistamme niitä kohtia, joissa keskenään ristiriitaiset näkökulmat täydentävät ja tukevat toisiaan. Arvioimme ja ennakoimme kehitystä ja tuemme pitkäjänteistä päätöksentekoa.

Haluamme olla siellä, missä kestävydestä puhutaan. Toivomme, että ihmiset ovat yhteydessä meihin ja haastavat meitä kestävän kehityksen asioissa.

Kestävyyspaneelin toiminta 2019-2021

Kuva 1. Paneelin työn tavoitteena on ollut systeemisen ajattelun vahvistaminen kestävyysmurroksen edistämiseksi.

3 Paneelin toiminta

3.1 Kansallisen kestävän kehityksen prosessien tuki

3.1.1 Kestävän kehityksen toimikunnan työn tuki

Paneelin yksi tärkeimmistä tehtävistä on ollut vuorovaikutus Kestävän kehityksen toimikunnan sekä Suomen kestävän kehityksen koordinaatiosihteeristön kanssa. Paneeli on osallistunut kaikkiin toimikunnan kokouksiin ja pitänyt puheenvuoron kulloinkin ajankohtaisesta aiheesta.

- 13.04.2021 Eeva-Lotta Apajalahti, Kestävyyspaneeli: [Agenda2030 -työpajan tulokset](#)
- 03.05.2021 Lassi Linnanen, Kestävyyspaneeli: [Kestävyyspaneelin terveiset](#)
- 11.10.2021 Eeva Furman, Kestävyyspaneeli

Paneelin edustajat ovat osallistuneet vuosittain järjestetyn Kestävän kehityksen tila ja tulevaisuus - tapahtumien ohjelmiin puhujina.

07.06.2020 Eeva Furman (Kestävyyspaneeli) ja Mohamed Yousif (Nuorten Agenda2030): [Dialogi muutoksen pohjana](#)

Suomen kestävän kehityksen Agenda2030 -tiekartta

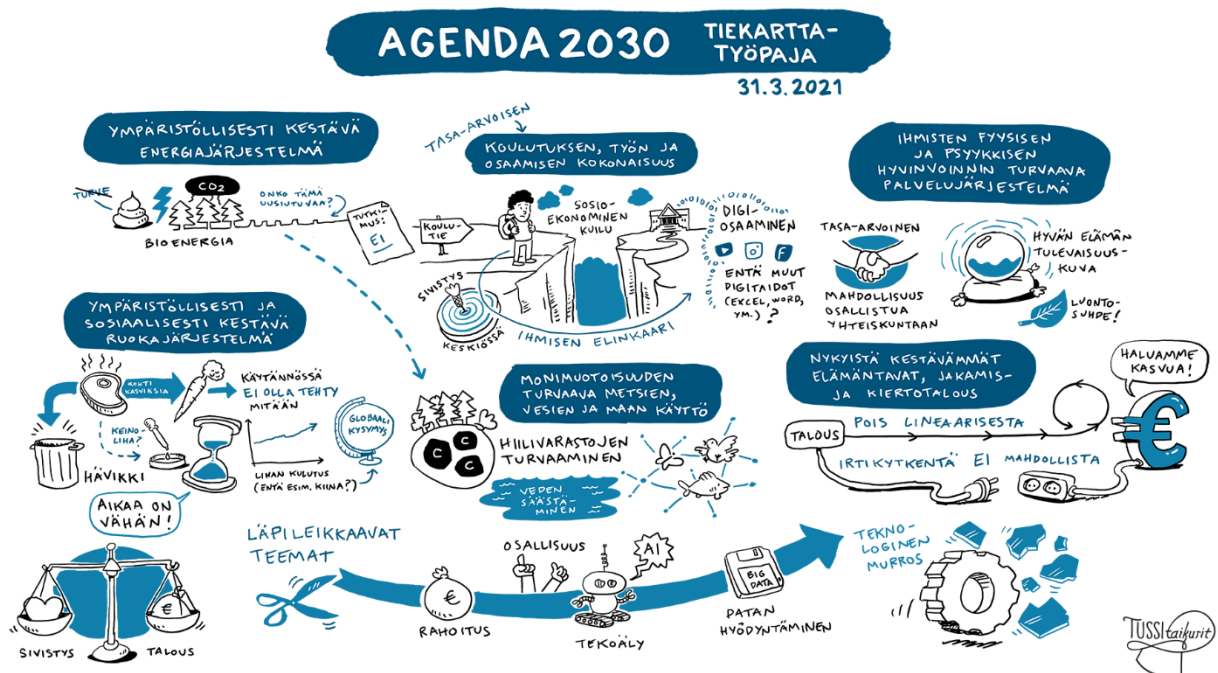
Kestävän kehityksen toimikunnan tehtävänä on ollut valmistella vuoden 2021 loppuun mennessä ehdotus kansallisesta Agenda2030 -tiekartasta. Kestävyyspaneeli on tukenut toimikunnan työtä tiekartan laatimisessa muun muassa tukemalla muutosalueiden määrittelyä, niiden keskeisten sisältöjen hahmottamista sekä fasilitoinut läpileikkaavien periaatteiden toteutumista tukevien toimeenpanoehdotusten muotoutumista. Konkreettisesti tämä on näkynyt seuraavilla tavoilla:

1. Kestävyyssasiantuntijoille suunnattu työpaja Suomen Agenda2030 murrosalueista ja teemoista

Kestävyyspaneeli [järjesti yhteistyössä](#) Helsingin yliopiston kestävyytieteen instituutin (HELSUS) kanssa kestävyytieteen tutkijoille suunnatun työpajan, jossa keskusteltiin keskeisistä järjestelmäluonteisista kokonaisuuksista, joiden toimintaan ja kestävyteen Suomen tulisi erityisesti kiinnittää huomiota Agenda2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi. Työpaja järjestettiin 31.3.2021 ja siihen osallistui 26 kestävyytieteen tutkijaa. Työpajan tuloksena Kestävyyspaneeli toimitti yhteenvedon Kestävän kehityksen toimikunnan pääsihteeristölle evästyksiksi Agenda2030 -tiekartta prosessin ja erityisesti tiekartan muutosalueiden määrittelyn tueksi.

Kuva 2. Agenda2030 työpaja

Kuva 3. Tiivistys kestävyytutkijoille järjestetyn työpajan keskusteluista. (Kuva: Tussitaijurit)

2. Muutosalueiden kommentointi

Kestävyyspaneelin jäsenet ovat olleet aktiivisesti mukana vuoden aikana tiekartan muutosalueiden kommentoinnissa. Elokuussa panelistit kommentoivat muutosalueiden kuvauksia. Furman edusti paneelia

myös 25.8.2021 järjestetyssä Agenda2030-tiekarttatyön online-työpajassa, jossa kokouksen osallistujilla oli mahdollisuus kommentoida luonnosvaiheessa olevia muutospolkuja.

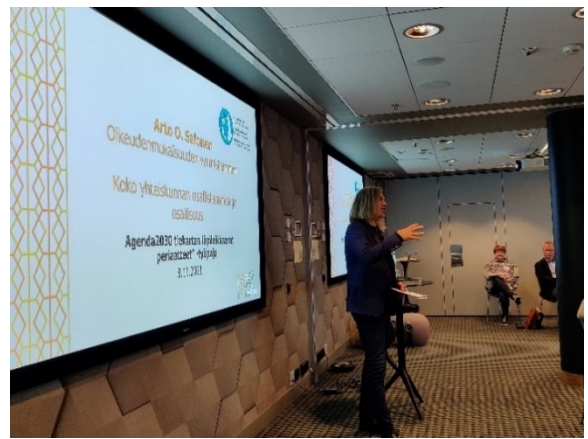
3. Työpaja Agenda2030 -tiekartan läpileikkaavista periaatteista

Kestävyyspaneeeli järjesti Kestävän kehityksen toimikunnan jäsenille työpajan Agenda2030 muutosalueiden läpileikkaavia periaatteita käsittelevän työpajan Valtioneuvoston kanslian pyynnöstä. Työpaja järjestettiin maanantaina 8.11.2021 klo 13–15 Helsingissä ja sen aikana panelistit alustivat toimikunnan jäseniä läpileikkaavista periaatteista kuten oikeudenmukaisuudesta ja fasilitoivat pienryhmä keskusteluja heidän kanssaan (Kuvat 4 ja 5). Kestävyyspaneeeli myös [toimitti ennakkomateriaalin](#) työpajaan osallistujille. Panelistit alustivat aiheesta seuraavasti:

- Arto O. Salonen: Oikeudenmukaisuuden varmistaminen & Koko yhteiskunnan osallistuminen ja osallisuus
- Jouni Jaakkola: [Kaikki mukaan, ketään ei jätetä](#)
- Anne Tolvanen: [Pitkäjänteisyyden ja kansallisen politiikkajohdonmukaisuuden varmistaminen & Globaalin vastuun ja johdonmukaisuuden varmistaminen](#)

Kuva 4. Agenda2030 työpajan ryhmäkeskusteluja

Kuva 5. Salonen alustamassa Agenda2030 työpajassa

3.1.2 Lausunnot

Paneeli on tukenut kansallista päätöksentekoa antamalla eri valiokunnille asiantuntijalausuntoja. Lausunnot on valmisteltu yleensä yhdessä koko paneelin tai kunkin aihealueen asiantuntijoista koostetun pienemmän ryhmän kanssa.

11.01.2021	Talousvaliokunta: Lausunto Suomen kestävän kasvun ohjelma
04.02.2021	Ympäristövaliokunta: Lausunto Suomen kestävän kasvun ohjelma
18.02.2021	Talousvaliokunta: Lausunto koskien Valtioneuvoston selontekoa kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta
21.05.2021	Ympäristövaliokunta: Lausunto selontekoon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022–2025
08.06.2021	Valtiovarainvaliokunta: Lausunto selontekoon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022–2025
08.06.2021	Oikeusministeriö: Säädösehdotusten ympäristövaikutusten arviointi
06.11.2021	Ympäristöministeriö: Lausunto luonnoksesta uudeksi ilmastolaiksi

3.1.3 Muu politiikkavaikuttaminen

Kansallinen:

- Paneeli valmisteli yhteistyössä Ilmastopaneelin ja Luontopaneelin kanssa kannanoton EU:n elpymispaketin varojen kohdistamisesta vihreään siirtymään. [Kannanotto: Kaikki EU:n elpymispaketin varat suunnattava kestävään vihreään siirtymään.](#)

Ilmastopolitiikan pyöreä pöytä

Paneeli on osallistunut syksyllä 2020 käynnistetyn Ilmastopolitiikan pyöreän pöytä -työskentelyyn yhtenä jäsenenä. Paneelin edustajana on Furman tai Linnanen. Pyöreä pöytä on kokoontunut vuoden 2021 aikana seuraavasti kuusi kertaa.

08.02.2021	Vähähiiliset tiekartat
11.03.2021	Maankäyttösektorin ilmastotoimet
03.05.2021	Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma
17.06.2021	Ilmasto- ja energiastратия
25.08.2021	EU:n ilmasto- ja energiapaketti, Eeva Furman: EU:n 55-ilmastopaketti
13.10.2021	Vähähiilinen kiertotalouden sopimus

Hallituksen puoliväliriihi

21.04.2021	Eeva Furman: Ekologinen kestävyys
21.04.2021	Juho Saari: Sosiaalinen kestävyys
21.04.2021	Minna Halme: Hiilineutraalin reilun siirtymän hallitusohjelma sosio-ekonomisen kestävyysnäkökulmasta

VM strategiatyöpaja

Kestävyyspaneeli osallistui 2.9.2021 järjestettyyn Valtiovarainministeriön (VM) strategiatyöpajaan, jossa panelistien tarkoituksena oli tuoda esiin keinoja, joilla VM voisi edistää kokonaiskestävyyttä tulevassa strategiassaan. Työpajaa alustuksissa panelistit käsitelivät seuraavia aiheita:

- Eeva Furman: 6 murrospolkua kestävyteen ja kokonaiskestävyys
- Juho Saari: Sosiaalinen kestävyys ja yhteydet muihin kestävyysshaasteisiin
- Mikko Mönkkönen: Luonnonvarojen kestävyys ja yhteydet muihin kestävyysshaasteisiin
- Minna Halme: Kestävyys ja hyvinvoinnin mittaaminen

Panelistit ovat lisäksi esiintyneet lukuisissa eri tilaisuuksissa puhuen paneelin toiminnasta sekä kestävyysmurroksesta. Yhteenveto keskeisimmistä esityksistä on saatavilla Liite 1.

3.2 Paneelin sisällöllinen työ

3.2.1 Jatkoa Kuusi polkua kestävyteen -julkaisulle

Vuoden 2021 aikana Kestävyyspaneeli on valmistellut jatkoa Kuusi polkua kestävyteen -julkaisulle. Uuden julkaisun tavoitteena on tuoda esiin tunnistetut murrospolkujen etenemisen esteet ja harhat, joita pitää murtaa, jotta pääsemme eteenpäin kestävyys siirtymässä. Tarkoituksena on sanoittaa, millaista toimintaa tarvitaan, jotta näitä esteitä ja harhoja voidaan purkaa sekä mitä eri toimijaryhmät voisivat tehdä. Julkaisu tulee sisältämään myös konkreettisia toimeenpanoehdotuksia valtionhallinnolle, jotta heidän mahdollisuuksia saada muutos aikaan vahvistetaan. Julkaisun työstäminen aloitettiin panelisteille järjestetyssä retiriitissä Turussa 2.-3.6.2021. Julkaisu odotetaan valmistuvan alkuvuodesta 2022.

3.2.2 Murrostyöpajat

Kestävyyspaneelin syksyllä 2020 aloittama työ murrospolkujen parissa jatkui vuoden 2021 aikana. Syksyllä 2020 järjestetyissä murrostyöpajoissa tutkijat viitoittivat polkuja kohti kestävyysmurrosta Suomessa. Työpajoissa syvennyttiin kestävään ruokajärjestelmään ja ravitsemukseen, kaupunkieihin ja kaupunkiseutujen kehitykseen, sekä energiaan ja sen saatavuuteen. Lisäksi työpajoissa pureuduttiin yksittäisten murrosten rinnalla myös siihen, minkälaisia muutoksia tarvitsemme taloudessa, ekosysteemeissä ja ihmisten hyvinvointiin liittyvissä järjestelmissä.

Keväällä 2021 paneeli aloitti yhteenvedon koostamisen näiden työpajojen perusteella. Yhteenvedon koostamisen päävastuu oli paneelin koordinaattoreilla. Lokakuussa 2021 [julkaistussa raportissa](#) on tiivistetty työpajojen keskusteluiden sisältöä ja niissä nostettuja ajatuksia yksien kansien sisään (Kuva 6). Samalla raportti antaa suuntaviivoja kestävyysmurroksen edistämiseen Suomessa lähitulevaisuudessa. Raporttia on hyödynnetty erityisesti *Tarinoita kestävyysmurroksesta* -hankkeen sisällöissä.

Paneeli järjesti lisäksi kesäkuussa aamukahvit murrostyöpajoissa mukana olleille Strategisen Tutkimuksen Neuvoston rahoittamien STN-hankkeiden tutkijoille. Kahvien aikana keskusteltiin työpajojen tuloksista sekä niistä koostetusta yhteenvedosta. Tarkoituksena oli myös lisätä tutkijoiden välistä vuoropuhelua kestävyysmurrokseen liittyen.

Kuva 6. Murrostyöpajojen yhteenvetoraportti

3.2.3 Kuudella polulla kestävyteen -hanke

Vuoden 2021 paneelin Kuusi polkua -työ on jatkunut erityisesti Suomen kulttuurirahaston rahoittamassa Argumenta -hankkeessa [Tarinoita kestävyysmurroksesta](#), joka käynnistyy 1.1.2021. Hanke kestää kaksi vuotta ja sen budjetti on 110 000 euroa. Hankkeen tarkoituksena on parantaa ymmärrystä kestävyysmurroksista ja ihmisten valmiuksia toimia sen eteen, luomalla uusia keinoja ja tapoja puhua murroksista. Hanke tuo yhteen eri tieteenalojen tutkijoita ja tavallisia ihmisiä sanoittamaan kestävyysmurrosta ja se toteutetaan kirjastoissa ja museoissa ympäri Suomea. Tarkoituksena on kohtaamisten ja luomisprosessien avulla synnyttää yhteinen näkemys siitä, miltä uudistuva ja kestävä yhteiskunta näyttää ja miten se voi tukea myös ihmisten hyvinvointia.

Hanke julkistettiin toukokuussa 2021 avauspodcastin avulla. [Avauspodcastissa](#) Kestävyyspaneelin puheenjohtaja Eeva Furman valaisi hankkeen ja sen teemojen taustoja, minkä lisäksi se sisälsi paneelikeskustelun kestävyysmurroksen tarinallistamisesta. Mukana olivat Helsingin yliopistolta viestinnän professori Risto Kunelius ja tietokirjallisuuden professori Pirjo Hiidenmaa, Tampereen yliopiston kirjallisuudentutkija Juha Raipola, ja Turun yliopiston dosentti, tulevaisuudentutkimuksen yliopistolehtori ja Kestävyyspaneelin varapuheenjohtaja Katriina Siivonen.

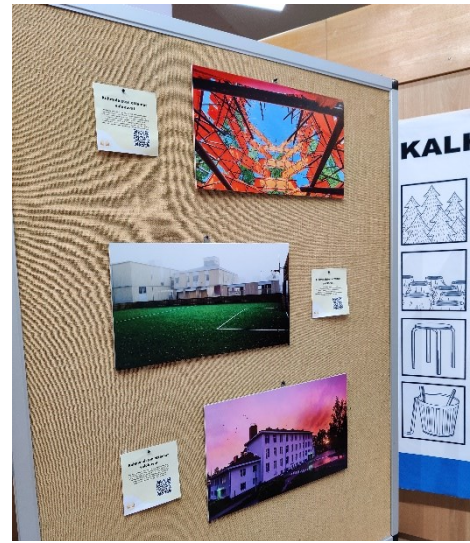
Vuoden 2021 aikana hankkeessa järjestettiin työpajoja ja tarinallistamistilaisuuksia Raisioissa, Kotkassa ja Kuhmossa yhteistyössä kirjastojen ja museoiden kanssa. Työpajat koostuivat kaupunkilaisten ottamista

valokuvista, Metropolia ammattikorkeakoulun infograafeista sekä Häiriköt-päämajan vastamainosteoksista. Raisiossa näyttely järjestettiin Museo Harkossa 14.8.-12.9.2021. Kotkassa näyttely järjestettiin Merikeskus Vellamon Ruuma-tilassa 5.-29.10.2021. Kuhmossa näyttely järjestettiin Kuhmon kirjastossa 25.10.-14.11.2021 (Kuvat 7 ja 8). Jokaisen näyttelyn aikana tai sen avajaisten yhteydessä järjestettiin työpaja, jossa Kestävyyspaneelin edustajat fasilitoivat keskusteluja kestävyysmurroksesta kuntalaisten kanssa. Tarkoituksena oli lisätä ymmärrystä siitä, millaisia muutoksia kaupungeissa on tapahtunut, ja miltä uudistuva ja kestävä yhteiskunta niissä näyttää.

Hankkeelle on myös perustettu oma virtuaaligalleria, jossa näyttelyjen materiaaleja on esillä (www.kemutarinat.fi). Hankkeella on lisäksi omat [Instagram](#)-, [Twitter](#)- ja [Facebook](#)-tilit.

Kuva 7. Tarinoita kestävyysmurroksesta -näyttely Kuhmon kirjastossa

Kuva 8. Kuhmolaisten valokuvia Tarinoita kestävyysmurroksesta näyttelyssä

3.2.4 From Efficiency to Resilience -artikkeli

Kestävyyspaneeli osallistui Halmeen johdolla kansainvälisen [Negotiating Climate Change in Crisis -kirjaan](#), kirjoittamalla siihen kappaleen. Kirjan toimittajia ovat Steffen Böhm ja Sian Sullivan ja sen on kustantanut Open Book Publishers. Kirjan tarkoituksena on tarkastella kriittisesti sitä, miksi ilmastonmuutoksen torjunta on ollut niin vaikea ja toisaalta mitä asian korjaamiseksi voidaan tehdä. Kirjan kirjoittavat esittävät vaikeita kysymyksiä ja tarjoavat vastauksia laajasta näkökulmasta. Panelistien kirjoittaman kappaleen nimi on *From Efficiency to Resilience: Systemic Change towards Sustainability after the COVID-19 Pandemic*. Siinä panelistit korostavat, että COVID-19 pandemia on osoittanut tehokkuuden tavoitteluun pyrkivän sosioekonomisen järjestelmän valuviat. Ratkaisuksi panelistit tarjoavat kokonaisvaltaista järjestelmätason muutosta kuudessa eri järjestelmässä, jotta siirtymä kohti kestävyyttä voidaan varmistaa.

3.4 Paneelin kokoukset

Paneeli kokousti kaiken kaikkiaan 9 kertaa vuoden 2021 aikana. COVID-19 pandemian takia kokoukset järjestettiin yhtä tapaamista lukuun ottamatta virtuaalisesti. Turussa järjestetty tapaaminen keskittyi paneelin seuraavan julkaisun työstämiseen. Turun vierailun aikana paneeli järjesti tutkijakahvit paikallisten kestävyystutkijoiden kanssa. Korona tilanteesta johtuen kahvit siirrettiin järjestettäväksi virtuaalisesti.

Kestävän kehityksen koordinaatiosihteeristön edustajat (Marja Innanen, Sami Pirkkala) osallistuivat useimpiin kokouksiin ja kertoivat ajankohtaisista asioista kestävän kehityksen politiikan puolelta. Lisäksi paneelin puheenjohtaja ja sihteerit olivat sihteeristöön yhteydessä paneelin kokousten välissä ja tarpeen mukaan tiedonkulun varmistamiseksi. Paneeli on esitellyt työtään isäntäorganisaatioiden johtajille kaksi

kertaa, 16.3.2021 ja 21.12.2021. Koordinaation viikoittaiset aamukahvit ovat varmistaneet jatkuvan valvetilan paneelin toiminnassa.

Päiväys	Keskeiset asiat
09.03.2021	Kokous (online)
27.04.2021	Ideointityöpaja (online)
05.05.2021	Kokous (online)
02.- 03.06.2021	Kokous (Turku)
21.06.2021	Aamukahvit
01.09.2021	Kokous (online)
14.10.2021	Aamukahvit (online)
10.12.2021	Aamukahvit (online)
20.12.2021	Kokous (online)

3.5 Sidosryhmäyhteistyö

3.5.1 Kansallinen yhteistyö

Paneeli on hakenut yhteistyötä muiden suomalaisten tiedepaneelien Luontopaneelin ja Ilmastopaneelin kanssa. Vuoden 2021 aikana yhteistyö on tiivistynyt ja paneelin ovat tavanneet toisiaan kolmesti keskustelemaan ajankohtaisista asioista ja konkretisoimaan yhteistyötä. Tiedepaneelit myös julkaisivat yhteisen [kannanoton EU:n elpymispakettiin liittyen](#) maaliskuussa 2021. Lisäksi paneelien edustajat kirjoittivat yhteisen mielipidekirjoituksen [globaaliin vastuuseen liittyen](#), joka julkaistiin Turun Sanomissa syyskuussa 2021.

Tiedepaneelien yhteistyökokoukset on järjestetty seuraavasti:

- 27.02.2021 Luontopaneeli koolle kutsujana: yhteinen kannanotto kestävään elvytykseen liittyen, Jyväskylän kesä, globaali vastuu
- 31.08.2021 Kestävyyspaneeli koolle kutsujana: globaali vastuu, EEAC-konferenssi
- 27.10.2021 Luontopaneeli koolle kutsujana: ympäristökansalaisuus, EEAC-konferenssi

Paneeli on pyrkinyt myös luomaan yhteistyötä Nuorten Agenda2030 -ryhmän kanssa. Paneelin puheenjohtaja teki yhdessä ryhmän edustajan kanssa [videon](#) dialogisuuden tärkeydestä Kestävän kehityksen tila ja tulevaisuus tapahtumaa varten. Lisäksi Nuorten Agenda2030 -ryhmän edustaja oli mukana paneelin järjestämässä SuomiAreena keskustelussa heinäkuussa. Osana *Tarinoita kestävyysmurroksesta* -hanketta paneeli järjesti myös STN-hanke JustFoodin ja Nuorten Agenda2030 -ryhmän kanssa työpajan kestävästä ruokajärjestelmä Nuorten ilmasto- ja luontohuippukokouksessa 23.11.2021.

Yhden pallon visiot -projekti: Vuoden 2021 Kestävyyspaneelin jäsenet ovat olleet mukana Yhden pallon visiot -projektissa (Salonen, Linnanen, Siivonen ja Furman). Projekti jatkuu alkuvuodesta 2022 ja visiot on tarkoitus julkaista kesällä 2022. Projektin tarkoituksena on luoda tiedettä ja taidetta yhdistävä kokonaisuus siitä, miten tieteeseen pohjautuvat tulevaisuudenkuvat herätetään henkiin tarinoin ja kuvin.

3.5.2 Kansainvälinen yhteistyö

Paneeli on jatkanut eurooppalaisten ympäristö- ja kestävyyspaneelien verkoston, EEAC:n, The European Environment and Sustainable Development Advisory Councils Network:n jäsenenä ja osallistunut aktiivisesti sen toimintaan. Eeva Furman on toiminut paneelin johtoryhmässä joulukuusta 2020 alkaen, mikä on lisännyt paneelin työn näkyvyyttä verkostossa. Toisaalta paneeli on saanut tätä kautta hyödyllistä tietoa muiden paneelien toiminnasta ja erityisesti EU-tason politiikasta kestäväan kehitykseen liittyen. Eeva-Lotta Apajalahti osallistui EEAC:n vuosikokoukseen virtuaalisesti marraskuussa 2021 ja piti siellä puheen paneelin toimintasuunnitelmasta ensi vuodelle.

EEAC-verkosto on tarjonnut Kestävyyspaneelille mahdollisuutta järjestää EEAC:n vuosikonferenssi vuonna 2022, joka on samalla myös verkoston 30-vuotis juhla-konferenssi. Kestävyyspaneeli ehdotti Ilmastopaneelille ja Luontopaneelille konferenssin järjestämistä yhteisesti. Paneelit vastasivat myöntävästi ja kolmen tiedepaneelin järjestämä konferenssi järjestetään alkusyksystä 2022. Konferenssin suunnittelutyö on käynnistetty syksyllä 2021 ja sen teemana tulee olemaan kriittisen toiminnan vuosikymmen. Konferenssin järjestämisestä katsotaan olevan merkittäviä hyötyjä paneelin toiminnan tukemiseksi, sillä se vahvistaa niin vaikuttamismahdollisuuksia sekä kansalliseen että EU-tason päätöksentekoon.

Syksyn 2021 aikana Eeva Furman ja Jouni Jaakkola ovat olleet mukana myös EEAC:n fasilitoimassa tiedepaneelin yhteistyössä ruokajärjestelmän murrokseen liittyen. Yhteistyön tavoitteena on laatia ruokajärjestelmää koskeva EEAC:n jäsenpaneelien yhteinen suositus Euroopan komissiolle. Minna Halme on osallistunut EEAC:n keväällä järjestettävän, hyvinvointitaloutta käsittelevän seminaarin suunnitteluun ja tulee esiintymään tilaisuudessa tähän liittyen.

3.6 Tapahtumien järjestäminen

Vuoden 2021 aikana paneeli on ollut mukana suunnittelemassa ja järjestämässä useita keskustelutilaisuuksia, joissa on pureuduttu paneelin avainviesteihin kuten kestävyysmurroksen ristiriitaisiin asioihin ja talouskeskusteluun.

3.6.1 Sustainability Science Days

Kestävyyspaneeli osallistui Helsingin yliopiston kestävyystieteen instituutin (HELSUS) ja Aalto yliopistoon järjestämään Sustainability Science Days -konferenssiin [järjestämällä sinne dialogitilaisuuden](#), jonka tarkoituksena oli virittää keskustelua kestävyysmurroksen liittyvistä vaikeista tai vaietuista asioista – tabuista. Tilaisuus koostui kahdesta osiosta, joissa esimerkkien kautta paneelin jäsenet keskustelivat kestävyysmurrokseen liittyvistä vaikeista asioista kuten jatkuvan talouskasvun ongelmista sekä siitä miten yksityistä kulutusta tulisi ohjata kohti kestävämpiä valintoja. Tilaisuudessa mukana olivat panelisteista Furman, Jaakkola, Halme, Linnanen ja Tolvanen.

3.6.2 SuomiAreena: Miten kestävydestä puhutaan mediassa?

Paneeli jatkoi keskustelua kestävyysmurroksen vaikeista ja vaietuista asioista järjestämällä keskustelutilaisuuden SuomiAreenassa 12.7.2021. Keskustelun tavoitteena oli pureutua siihen, miten näistä vaikeista ja ristiriitaisista asioista puhutaan ja miten niitä käsitellään mediassa. Paneelikeskusteluun osallistuivat paneelin jäsen Minna Halme, päätoimittaja Orna Ben Lulu RARE Mediasta sekä toimittaja Jarno Hartikainen Helsingin Sanomista. Tilaisuutta juonsi toimittaja Reetta Rätty.

Tilaisuuden tavoitteena oli herättää keskustelua siitä, miten kestävyyskysymyksistä voitaisiin jatkossa keskustella paremmin ja miten ristiriitoja voidaan käsitellä rakentavasti, jotta ongelmien juurisyyt tunnistetaan ja keskustelu antaa tilaa ratkaisujen toteuttamiselle. 12.-16.7.2021 välisenä aikana keskustelun videon käynnistyskiä oli yhteensä 751 kpl, joista livekatseluita 313 ja tallenteen käynnistyskiä 438. Keskustelu järjestettiin osana Tutkitun tiedon teemavuotta.

Kuva 8. Miten kestävydestä puhutaan mediassa - keskustelutilaisuuden puhujat SuomiAreenassa.

3.6.3 Jyväskylän kesä: Suuri Tiedepaneeli ja Mitä on Kestävä Talous -keskustelut

Tiedepaneelin yhteistyö kulminoitui myös yhteisesti järjestetyssä Jyväskylän kesän suuressa tiedepaneelissa, jossa käsiteltiin mm. kulutuksen kestävyttä ja väestönkasvua, ilmastotavoitteiden realistisuutta, metsiä ja hiilinieluja, sekä luonnon monimuotoisuutta. Keskustelu järjestettiin osana Tutkitun tiedon teemavuotta.

Suuren tiedepaneelin lisäksi Kestävyyspaneelin jäsenistä Halme ja Linnanen osallistuivat Jyväskylän kesän kestävä talous teemaiseen keskustelutilaisuuteen 9.7.2021 (Kuva 9) ja Arto O. Salonen keskusteluihin 'Miten mahdollistetaan kestävä elämä' (14.7.2021) ja 'Paikallistaloudet kestävä tulevaisuuden rakentajina' (13.7.2021). Jyväskylän Kesän esityksistä on tulossa kirja, jossa on myös paneelia ja sen nostamia näkökulmia käsittelevä artikkeli.

Kuva 9. Jyväskylän Suuren Tiedepaneelin mainos SuomiAreenassa.

Kuva 10. Jyväskylän Kesän keskustelutilaisuus, jossa aiheena kestävä talous.

4 Viestintä

4.1 Viestinnän kanavat

Paneeli on käyttänyt viestinnässään eri kanavia ja keinoja monipuolisesti. Vuoden aikana paneelin koordinaatiota viestinnässä on avustanut HELSUS. Viestinnän pääkanavina ovat toimineet Kestävyyspaneelin WordPress-kotisivut (www.kestavyyspaneeli.fi), joilla kerrotaan paneelin työstä ja esitellään eri julkaisuja (blogit, yhteiset julkaisut, panelistien ajankohtaiset artikkelit sekä muut uutiset ja kannanotot).

Kestävyyspaneeli on aktiivinen Twitterissä (@Kestavyyspaneli) ja sen tarkoituksena on tavoitella parempaa näkyvyyttä paneelin toiminnalle. Se on myös samalla yksi kanava tavoittaa päätöksentekijöitä. Vuoden 2021 lopussa paneelilla oli 1,020 seurattua ja 1,512 seuraajaa. Vuoden 2021 aikana seuraajien määrä on kasvanut yli 184,2 %.

Vuoden 2021 aikana paneeli on myös neuvotellut Helsingin yliopiston viestintäasiantuntijoiden kanssa mediaseurannan aloittamisesta. Näiden keskustelujen pohjalta Kestävyyspaneelin mediaseuranta tullaan aloittamaan alkuvuodesta 2022 osana HY:n Meltwaterin kanssa solmimaa sopimusta.

Tiedepaneelin viestintäyhteistyötä on myös tiivistetty ja paneelin viestijät ovat tavanneet viestintäkahveilla noin kerran 3 kuukaudessa.

Kanava	2020	2021	Muutos
Twitter (seuraajat)	821	1,512 (31.12.2021)	+ 184,2 %
Twitter (näyttökerrat)	133 314	353 759 (31.12.2021)	+ 265,4 %

Taulukko 1. Muutos paneelin Twitter -tilin näkyvyydessä

4.2 Tuotokset

Blogikirjoitukset

- 03.02.2021 Eeva Furman: [Kestävyysmurros luo uskoa tulevaisuuteen](#)
 25.02.2021 Arto O. Salonen: [9 teesiä hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi](#)
 12.03.2021 Linda Lammensalo ja Eeva Furman: [Kokonaiskestävyyden näkökulmaa vähähiilisyyteen tähtääviin tiekarttoihin](#)
 09.04.2021 Lassi Linnanen: [Uudet rajat kulutukselle: tarpeeton pois, kohtuullinen tavoitteeksi](#)
 28.04.2021 Lassi Linnanen ja Minna Halme: [Miksi ekonomisti tarvitsee apua?](#)
 03.05.2021 Juho Saari: [Entä jos kestävä kehitys ei saavuteta?](#)
 11.06.2021 Anne Tolvanen: [Miten voimme muuttaa luonnonvarojemme käytön kestäväksi ja hiilineutraaliksi?](#)
 15.06.2021 Jari Lyytimäki: [Kohti parempaa lakien ennakoarviointia – Kestävyyspaneelin näkemyksiä ympäristövaikutusten ennakoinnista lainsäädännön valmistelussa](#)
 29.07.2021 Arto O. Salonen: [Tulella kulkevat autot?](#)
 14.09.2021 Mikko Mönkkönen: [Kohti kokonaiskestävää metsätaloutta](#)

Podcastit ja videot

- Toukokuu [Tarinoita kestävyysmurroksesta](#) (Mervaala ja Siivonen)

Kannanotot

- 03.03.2021 Kestävyyspaneeli, Ilmastopaneeli ja Luontopaneeli: [Kaikki EU:n elpymispaketin varat suunnattava kestävään vihreään siirtymään](#)

Kirjoitukset

- 07.07.2021 Furman: [Kokonaiskestävyyden vaje tulee kalliiksi](#) (Maaseudun Tulevaisuus)
 17.07.2021 Salonen: [Kestävä elämä ei ole luopumista vaan paremman löytämistä](#) (Helsingin Sanomat)
 18.08.2021 Salonen: [Mitä on hyvinvointi?](#) (Osallisuusmedia)
 04.09.2021 Lyytimäki, Käyhkö (Ilmastopaneeli), Sääksjärvi (Luontopaneeli): [Kuinka suuri on Suomen globaali vastuu?](#) (Turun Sanomat)
 08.09.2021 Mönkkönen: [Kestävä metsätalous edellyttää talouden mittareiden laajentamista, kansalaisten ja metsänomistajien tahdon kuulemista sekä kestävyysluontoperustan tunnustamista](#) (Mustread)
 08.09.2021 Salonen: [Ekologisesti kestävä elämä lisää tyytyväisyyttä omaa elämää kohtaan – mutta millaista on “kestävä elämä”? \(MustRead\)](#)
 26.10.2021 Salonen: [Tehokkuusloikka on välttämätön, jotta ruokaa riittäisi](#) (Kehittyvä elintarvike)
 Furman

Raportit

- Kestävyyspaneeli (2020). [Kuusi polkua kestävyyspaneelin evästyksen systemisen kestävyysmurroksen edistämiseksi Suomessa](#). Kestävyyspaneelin julkaisuja 1/2021.

5 Resurssit

Yhteistyösopimuksessa määriteltiin, että kukin organisaatio on vuorollaan ensisijaisessa vastuussa paneelin työn koordinaatiossa kaksi vuotta kerrallaan. Tällöin koordinaattori voi käyttää työajastaan 20 % paneelin työn tukemiseen sekä osoittaa paneelin toimintaan myös viestinnän resursseja. Vuonna 2021 koordinaatiovastuussa oli HELSUS tutkimuskoordinaattori Eeva-Lotta Apajalahden johdolla noin 20–25 % työajastaan. Helsingin yliopiston rehtori myönsi HELSUSille vuodelle 2021 lisärahoitusta 25.000 €, jonka avulla HELSUS palkkasi tutkimusavustajan Linda Lammensalon. Hänen työstään on mennyt noin 60 % lisäävaksi paneelin toiminnalle, sisäiselle viestinnälle, nettisivujen päivitykseen, uutisointiin ja suunnitteluun. Suomen ympäristökeskus on käyttänyt paneelin toimintaan työaikaa seuraavasti: paneelin puheenjohtaja Eeva Furman ja koordinaattori Jari Lyytimäki ovat käyttäneet paneelin työhön yhteensä noin 3 henkilötyökuukautta. Luonnonvarakeskuksessa koordinaattori Katriina Soinin, paneelin jäsenen Anne Tolvasen ja paneelin viestinnässä avustaneen erityisasiantuntija Ulla Ramstadiuksen työpanos on ollut yhteensä 100 työtuntia.

Koordinoivalla organisaatiolla oli käytössään 20 000 euron kulubudjetti matkoihin ja viestinnän kuluihin. Vuoden lopussa nämä kulut laskutettiin yhteistyösopimuksen mukaisesti muilta isäntäorganisaatioilta.

6 Yhteenveto paneelin toiminnasta ja sen vaikuttavuudesta

Kestävyyspaneelin koordinaatio siirtyi vuoden 2021 alussa Luonnonvarakeskuksesta Helsingin yliopiston kestävyystieteen instituuttiin. Siirtymästä huolimatta paneelin toimintavuosi on ollut onnistunut ja paneeli on pystynyt toteuttamaan omaa visiotaan tehokkaasti. Sisällöllisinä kärkinä paneeli on korostanut erityisesti eri järjestelmien välisistä vivutuksista puhumista, kestävyysmurroksen vaikeiden asioiden tunnistamista ja niistä avoimesti puhumista sekä muutoksen tarinallistamista. Paneeli on tukenut päätöksentekoa erityisesti lausunnoilla ja tiedepaneelien yhteisellä kannanotolla. Lisäksi panelistit ovat olleet aktiivisesti esillä eri tiedotusvälineissä ja edustaneet paneeli eri tilaisuuksissa. Yhteys Valtioneuvoston kanslian kestävän kehityksen koordinaatioverkostoon on toiminut hyvin ja se mahdollistanut paneelin aktiivisen osallistumisen Kestävän kehityksen toimikunnan työhön ja politiikan valmisteluun sekä erityisesti Agenda2030 -tiekartan laatimisprosessiin. Vuoden aikana paneelin yhteistyö erityisesti muiden tiedepaneelien kanssa on tiivistynyt. Toisaalta myös eurooppalaisen paneelien verkoston (EEAC) kanssa tehtävä yhteistyö on lisääntynyt minkä odotetaan jatkuvan myös tulevana vuonna.

Liite 1. Panelistien kestävään kehitykseen liittyviä esityksiä

Esiintymiset

13.01.2021	Eeva Furman: Planetaarinen terveys – onko se ihmisen kokoista? (Tieteiden päivät)
13.01.2021	Arto O. Salonen: Hyvä tulevaisuus on tehty tiedosta ja huolenpidosta (Tieteiden päivät)
22.03.2021	Minna Halme: Lakisääteiset uudet velvoitteet kierrätykseen – Miten tehdä näistä pienelle kunnalle mahdollisuus? (STN-keskustelutilaisuus)
03.04.2021	Arto O. Salonen: Riku Siivosen täydellinen elämä, Jakso 13: Täydellinen elämä tulevaisuudessa (Yle Areena)
13.4.2021	Eeva Furman. Kuulemistilaisuus YK:n inhimillisen kehityksen raportin uudesta indikaattorista.
02.05.2021	Arto O. Salonen: Miina Viljanen, Ekologinen elämä tekee tyytyväiseksi (Helsingin Sanomat)
05.05. 2021	Arto O. Salonen: Kuinka kestävä tulevaisuus tehdään todeksi? (Kunta oppimisen ytimessä -seminaari, Aluehallintovirasto)
14.05.2021	Arto O. Salonen: Karoliina Knuuti, Ratkaisu maailman kriiseille: eliminoi homo sapiens (Maailman kuvalehti)
18.05.2021	Eeva Furman: Ekologisesti kestävä terveydenhuolto, Terveydenhuollon taloudellinen ja ekologinen kestävyys (Terveystieteen kehitysyhteistyötä tekevien verkko-seminaari)
24.05.2021	Mikko Mönkkönen: Metsien käytön kestävyys osa-alueet (Kestävyysmuutos: Metsien käytön uudet indikaattorit -webinaari)
24.05.2021	Anne Tolvanen: (Kestävyysmuutos: Metsien käytön uudet indikaattorit -webinaari)
29.05.2021	Eeva Furman: Life on our planet -keskustelu: Miten Suomi voi vaikuttaa? (Maailma kylässä -festivaali)
29.05.2021	Arto O. Salonen: Hyvä ja kestävä elämä – paradoksi vai tie tulevaisuuteen? (Maailma kylässä -festivaali)
22.06.2021	Arto O. Salonen: Planetary Social Pedagogy is about Sense of Belonging to the World . (Social Pedagogy and Social Education, International Conference 22.-24.6.2021)
13.07.2021	Arto O. Salonen: Paikallistaloudet kestävä tulevaisuuden rakentajina. (SuomiAreena)
14.07.2021	Arto O. Salonen: Miten mahdollistetaan kestävä elämä? (SuomiAreena)
3.-5.8.2021	Eeva Furman: Vastapainon seminaari Ilmastonmuutos ja hyvinvointivaltio (Seili)
13.08.2021	Eeva Furman: Planeetan läpäisevä hyvinvointi (Rauhanseminaari, Uudenkaupungin rauhan 300v juhlatilaisuus)
15.09.2021	Eeva Furman: Tulevaisuuden kunnat -paneelikeskustelu (Kuntamarkkinat)
04.11.2021	Eeva Furman: Global Sustainable Development Report (GSDR 2019) and on the science based understanding of the possibilities and challenges for advancing Agenda 2030 in the Decade of Action (Open Method of Coordination (OMC) group of Member States' experts on the Cultural Dimension of Sustainable Development)

- 10.11.2021 Eeva Furman: Why does biodiversity matter for development (Kehityspolitiikanpäivät)
- 19.11.2021 Arto O. Salonen: [Mitä on olla planetaarinen kansalainen?](#) (Maailma avoinna -seminaari, Opetushallitus)
- 24.11.2021 Eeva Furman: EUn hanke HERAn seminaari, jossa aiheena kokonaisvaltainen kestävyys lähestymistapana biodiversiteetin ja ihmisen terveyden yhteyden huomioimiseksi (HERA tuottaa EUlle tutkimusagendaa terveyden ja ympäristön yhteydestä)
- 25.11.2021 Eeva Furman: Planetaarinen terveys ja hyvinvointi (Ekosäätiön seminaari)
- marraskuu Eeva Furman: [Miksi tunteita ei voi sivuuttaa ilmastokeskustelussa](#). (Puistokatu 4, Friendly Demonstration)
- 03.12.2021 Eeva Furman: Roundtable on harnessing the potential of One Health (The European Molecular Biology Laboratory (EMBL))

Haastattelut

- 04.03.2021 Eeva Furman: [5 askelta kestävään menestykseen. Vartin kaupungit ja muita totuuksia hyvinvoinnista](#). (Ramboll ja Miltton)
- 16.10.2021 Eeva Furman: [Yksi tv-ohjelma sai Eeva Furmanin isän häpeämään autoaan, ja tämä kirja voi toimia samoin: "Päättäjien tulisi ymmärtää näistä asioista"](#) (Kauppalehti)

